EARLY MODERN WORKSHOP: Jewish History Resources

Volume 7: Jewish Community and Identity in the Early Modern Period, 2010, Wesleyan University, Middletown, CT

The Price of Power: Financing a Jewish Community

Cornelia Aust, University of Pennsylvania, USA

ABSTRACT: The communal pinkas (logbook) of the Jewish community in Frankfurt on the Oder from the second half of the eighteenth century provides a glimpse into the ways of the communal leaders – usually the wealthiest merchants of the community – to raise the increasing taxes and dues demanded by the Prussian state. It, thus, allows us to examine, first, the interrelation between economic position and social power within the Jewish community and what this power meant taking into account the limited degree of communal autonomy of Prussian Jews. Secondly, it helps us to explore the trans-regional networks Jewish merchants used to secure the financial situation of their community and the extent to which these connections overlapped with their commercial undertakings.

This presentation is for the following text(s):

- Minute book of the Jewish Community in Frankfurt on the Oder

Copyright © 2012 Early Modern Workshop

EARLY MODERN WORKSHOP: Jewish History Resources

Volume 7: Jewish Community and Identity in the Early Modern Period, 2010, Wesleyan University, Middletown, CT

Introduction

Cornelia Aust, University of Pennsylvania, USA

The texts presented here are excerpts from the pinkas (the communal logbook) of the Jewish community in Frankfurt on the Oder from between 1766 and 1782. The record book (covering the years between the late 1750s and 1793) is one of at least two that were kept during this time. It primarily contains entries on communal elections, hiring of communal rabbis, communal finances, tax collection, esp. the meat tax, marriage licenses, and the appointment of guardians. Despite the relative wealth of a small number of community members, mostly merchants who profited from the important role of Frankfurt/Oder and its fair for the trade between Western and Eastern Europe, the community suffered from increasing taxes imposed by the Prussian government in the second half of the eighteenth century. The situation was further aggravated by the decline of the local fair and the city's role in international trade toward the end of the eighteenth century.

The texts are concerned with the raising of additional money to cover community expenses, primarily taxes, via loans from Jews and non-Jews alike. They show the mechanisms of raising loans from members of the community as well as from relatives of local communal leaders. These practices shed light on the usage of bills of exchange for these loans and the connections between commercial and communal networks. Moreover, these texts allow us to examine the relationship between economic position and social power within the Jewish community in Frankfurt/Oder, especially under the limited degree of communal autonomy of Prussian Jewish communities. Although the lay leaders of the community held considerable power based on their economic position and their ability to provide or arrange communal loans, it remains questionable how much this power was worth considering their considerable financial obligations as well as the limited legal autonomy of the community. Toward the end of the eighteenth century, it became increasingly difficult for the community and its lay leaders to raise capital.

Bibliography

Meier, Brigitte. "Die jüdische Gemeinde in Frankfurt an der Oder auf dem Weg in die Moderne
1750-1850. Eine sozialhistorische Mikrostudie." *Jahrbuch für Brandenburgische Landesgeschichte* 46 (1995): 111-128.

Meisl, Josef, ed., *Pinkas Kehilat Berlin, 483-614 (1723-1854)* (Jerusalem: R. Mas, 1962).

Schenk, Tobias. *Wegbereiter der Emanzipation? Studien zur Judenpolitik des "Aufgeklärten Absolutismus" in Preußen (1763-1812).* Berlin: Duncker & Humblot, 2010.

Schnabel, Isabel, and Hyun Song Shin. "Liquidity and Contagion: The Crisis of 1763." *Journal of the European Economic Association* 2, no. 6 (2004): 929-968. [Though not directly related to the topic, the article does a great job in showing the flow of credit between Amsterdam, Hamburg, and Prussia via bills of exchange.]

Copyright © 2012 Early Modern Workshop

EARLY MODERN WORKSHOP: Jewish History Resources

Volume 7: Jewish Community and Identity in the Early Modern Period, 2010, Wesleyan University, Middletown, CT

Minute book of the Jewish Community in Frankfurt on the Oder

Pinkas Kehilat Frankfurt de-Oder

1750s to 1793

Translated by Cornelia Aust, University of Pennsylvania, USA

Translation:
Logbook (Pinkas) of the Jewish Community in Frankfurt on the Oder
(Maimonides Library, Tel Aviv, MS 19)

[fol. 13v]
July 27, 1766
The *kahal* borrowed 400 Reichsthaler on a bill of exchange from the *katsin* [leader] R. Wolf Openheim and paid R. Yosef Segal 1,000 Reichsthaler Louis d'or,[1] i.e. *Courant*[2] on a bill of exchange from the *kahal* in Berlin from the sale of the seats.[3]
Friday, 24. Tevet [5]527 [December 26, 1766]
1000 one thousand Reichsthaler *Courant*
75 [?]
24 interest for 4 ½ month with
the fourth installment from the purchased seat from the *katsin* R. Israel, *gobai* [collector], which was transferred by R. Zelig, *shamash* [beadle], and for which we have a receipt from R. Israel bar Sh.

[fol. 15r]
Be['ezrat] Ha['Shem] [With God's help]
Today, Tuesday 27. Tishri [5]528 [October 20, 1767] we, the undersigned, assembled and found that our community has great need to take out a loan of two thousand two hundred Reichsthaler for the needs of our community, i.e. to pay the excise [*Akzise*][4] [also without giving?], and for the bolting cloth [*Beuteltuch*] manufactory,[5] and for the remainder of needs of the community; the necessary assets and [fines?] for our community from *ha[hakham] ha[gadol] ha-k[atsin] p[arnas] ve ha-r[av] r[avi]* Yakov Katz in Hamburg for four years with [...][6] on one hundred in his hand. The interest on

the 22 hundred thaler Louis d'or will be collected by *ha-k[atsin] m[anhig] ha-[?]* Mori Katz, who delivers [?] the money to *ha[hakham] ha[gadol] ha-r[av] r[abi]* Israel bar Sh. and he should calculate the 22 hundred Reichsthaler as usual. We, the undersigned, have thus signed for the good of the community a Sola bill of exchange[7] in solidum[8] for the above mentioned R. Yakov and have [received it in cash?]. When R. Yakov demands his assets back, then this sum shall be raised from the members of the community, half according to individuals and half according to assets; but at first, that is at the Martini fair[9] that begins in the month of Cheshvan [5]528 [1767]; there will be an *asifat medina*; [10] then external impartial arbitrators shall agree in which ways the above mentioned tax [*netina*], i.e. the excise [*Akzise*] [without giving?] and bolting cloth manufactory shall be raised and thus it will be decided according to the decision of these external impartial arbitrators; and as it comes with interest, which we have to pay in the above mentioned way; and if the impartial arbitrators will agree to raise the above mentioned tax in a different way and to increase [the part raised] according to assets and to reduce the half [raised] according to individuals as mentioned above, such it will be.
ha-k[atsin] Pinhas Cohen
ha-k[atsin] Yisskar K"h [Kirchheim] *m[a'amar] r[anenu] ts[adikim]*
ha-k[atsin] Leib Buko
Aaron bar Sh. *ha-k[atsin]* Zeligman Koblenz *ha-k[atsin]* Mori Cohen
ha-k[atsin] Feibish Cohen *ha-k[atsin]* Naftali Herz Yisrael bar Sh.
Wolf Openheim *ha-k[atsin]* Naftali Herz Hal"s [Halberstadt]
ha-k[atsin] Shlomo bar N.
Avril bar Y. ha-Kadosh *ha-k[atsin]* David [Kunitz?] Mordekhai Cohen
Yosef Shapiror
Herz bar Y. z"l Moshe bar A. Baruch bar [?] z"l
ha-k[atsin] David bar Leib Kunitz Tsvi Hirsh H"sh [Halberstadt?]
ha-k[atsin] Feibish Frenk Abraham bar R. Segal
ha-k[atsin] Yosef *b[en] ha-r[av] r[abi]* Zeev Wolf *yi[shmerehu] ts[uro] v[iyheyehu]* [May God protect and preserve him!]
[Reme?] bar [?] Aaron bar P. *ha-k[atsin]* Naftai Herz Reiss
ha-k[atsin] Aaron bar N. Yosef bar P. Eli[as] Buko
Yitsak Buko
Kaufman r[av]-ha[?] Frenk
Yonatan [?]
Hirsh bar H. z"l
Abraham ben *k[avod] ha[rav]* Naftali Herz *yi[shmerehu] ts[uro] v[iyheyehu]* from the house of [?]
Benjamin Benish Katz
ha-k[atsin] Izaak Reis

[fol. 15v]

Whereas it was mentioned on the previous page that we borrowed 22 hundred Reichsthaler Louis d'or on a bill of exchange from the *katsin p[arnas] ve-m[anhig]* R. Yakov Schlesinger from Hamburg for four years because of the taxes and expenses of our community as mentioned on the previous page, but the afore mentioned R. Yakov did not want to accept the bill of exchange in Louis d'or, therefore we borrowed instead of 22 hundred Reichsthaler Louis d'or five thousand mark banco[11] on a bill of exchange from the afore mentioned *katsin* for four years; and it shall [be given?] to R. Yisrael, *gobai* [collector], here, which he shall allocate to his account; F[rank]f[urt] on the O[der] Monday, 10. Heshvan [5]528 [November 2, 1767]
ha-k[atsin] Leib Buko *ha-k[atsin]* Pinhas Cohen *ha-k[atsin]* Mori Cohen
Aaron bar Sh.
Feibish Cohen

Concerning the above mentioned five thousand mark banco, which the previous *kahal* borrowed for the needs of the community from the *p[arnas] ve-m[anhig] ha-k[atsin] k[avod] ha[rav]* Yakov Katz in Hamburg, we paid back two thousand seven hundred mark banco two years ago, and for the remaining two thousand three hundred mark banco, which we still have to pay to the afore mentioned *k[atsin] p[arnas] ve-m[anhig] k[avod] ha[rav]* Yakov Katz in H[am]b[urg], we have issued a new bill of exchange for two years, and since this one is due now, it has been renewed, and the costs for this one will be collected half according to assets and half according to individuals; the afore mentioned bill of exchange has been issued on November 1, 1771; today 5. Tevet [5]532 [December 12, 1771]

[fol. 20r]
In the meeting of the 18[12] of our community *y[ishmerehu] ts[uro] v[iyheyehu]* [May God protect and preserve it!] concerning the issuance of the bill of exchange of thousand Reichsthaler Louis d'or – 1,000 rt – for the accountant Wisenburg in order to pay the *k[atsin]* R. Yakov Schlesinger in Hamburg 2,200 Reichsthaler banco we, the signers, have all signed the bill of exchange except for the *nahal hesh[bon]* [account keeper] the *k[atsin]* R. Avraham and another R. Pinhas bar Yosef Segal, and they refused to sign the afore mentioned bill of exchange, therefore the afore mentioned account keeper and the other violated against the *takanah* [regulation] as it is explained in the main logbook [*pinkas gadol*], *takanah* 10; therefore the above mentioned account keeper and the other will be regarded as rebellious and will not be allowed to any future appointment, but because this happened the first time, we, the signers, have [decided?] that when the afore mentioned account keeper and the other one will each pay a fine of five Reichsthaler, half of it to our Lord the King *yar[um] h[odo]* [His Majesty] and half of it for the *zedakah* [charity] box; the above mentioned account keeper and the other will have compensated [for their transgression] with this fine, but if they will refuse something again another time the afore mentioned *takanah* will remain in effect

according to the afore mentioned *takanah*.
F[rank]f[urt] on the Oder, on the eve of Monday 12. Menahem [Av] [5]535 [August 7, 1775]

Aaron bar Sh. *ha-k[atsin]* Mori Katz Herz Hal[ber]sch[tadt]
Avril bar Y. ha-Kadosh z"l *ha-k[atsin]* Eli[as] bar L[eib] Buko *ha-k[atsin]* Yusfah Buko
Avraham bar M. Segal Avraham bar Y. Cohen Naftali Herz Reis

[fol. 22v]
[...]
In the meeting of the 32 we have borrowed three hundred Reichsthaler Friedrich d'or[13] from the *katsin* R. Herz Ber for the needs of our community, which we still owed to the accountant Weisenberg and paid it off with it; officially permitted by the signees
F[rank]f[urt] Thursday, 6. Adar *rishon* [5]537 [February 13, 1777]
Herz H[alber]sh[tadt] Herz Ber Eli[as] bar Leib Buko
[...]

[fol. 23r]
In the meeting of the 18, we, the signers, borrowed for the needs of our community from the orphans of the deceased R. Feibish Katz sz"l on the order of the above mentioned guardian *p[arnas]* and *ha-katsin k[avod] ha-r[av]* Herz Ber two hundred and fifty Reichsthaler in Friedrichs d'or à 5 Reichsthaler,[14] which we will pay off at the beginning of the Reminiscere [fair], which we have owned to Mr. Weiss for a while and which we will now pay to the above mentioned. And we, the signers, gave a bill of exchange in solidum to the afore mentioned *p[arnas]* and *k[atsin]* R. Herz.
F[rank]f[urt] on the Oder, Monday [night] 13. Iyyar [5]537 [May 19, 1777]

ha-k[atsin] Mori Katz from F[rank]f[urt] on the Oder Herz Halbershtadt Herz Ber
Hirsch bar H. z"l
Eli[as] Buko
Sanvil bar L. z"l
ha-k[atsin] Yusfa Buko
Mordekhai Cohen
Yeshayi[ah] Segal
Leman Cohen
Yisrael *b[en] ha-rav m[orenu] ve[rabenu] ha-[rav] r[rabi]* Aaron Frenkel
Izaak Reis
Menahem bar Y. Cohen

The above mentioned assets have been paid to R. Benish, son of the deceased *k[avod] m[orenu] ha[rav]* Feibisch Cohen z"l by the *alufi[m] gobaim* [heads of the collectors]
The torn bill of exchange, on which R. Benish also has confirmed the correct receipt on

the back of the bill of exchange, is kept in the files of the community under February 20, 1781, no. 144.
Mori Cohen Herz Hal[ber]sh[tadt] Herz Ber Sanvil *b[en] ha-r[av] r[abi]* Leib z"l

[fol. 46v]
The *alufi[m] p[arnasim] ve-m[anhigim]* of the community together with the 18 men met on Thursday 13. Nissan [5]542 [March 28, 1782] and it was brought forward since the *katsin p[arnas] ve-m[anhig] mo[renu] ha[rav]* Mori Cohen terminated his loan of 3,200 Reichsthaler, which he gave to the *kahal*, and similarly the *katsin p[arnas] ve-m[anhig] k[avod] ha[rav]* Herz Ber terminated his loan of 300 Reichsthaler, the *kahal* wanted to borrow this amount from the accountant Weisenberg, but the 18 men decided that the *k[atsin] k[avod] ha[rav]* Eli[as] bar L[eib] Buki and the *k[atsin] g[abai] ha-[ir?] k[avod] ha[rav]* Yeshayia Segal, who say they believe that they can receive these assets for 4 ½ percent [interest] instead of having to give 5 percent to the accountant Weisenberg; after good consideration, R. Yisrael Frenkel claimed that he will be able to supply the sum of 4,000 Reichsthaler for 4 ½ percent on the house [the synagogue as security]. It was decided that one should borrow the amount of 4,000 thaler, to pay from this a sum 2,450 Reichsthaler liabilities on the house [synagogue], and to satisfy the *k[atsin] p[arnas] ve-m[anhig] mo[renu] ha[rav]* Mori Cohen with the remaining sum and from the box [accounts] of the *kahal;* At the same time, the 18 men authorize the *kahal* to carry these things out, and to sign accordingly when the time comes.
Mori Cohen Herz Ber
ha-k[atsin] David bar Leib Kunitz Yeshayia Segal
ha-k[atsin] Eli[as] bar Leib Buki z"l Pinhas ha-Levi Horovits
ha-k[atsin] Abraham ha-Levi Horovits
Leman Cohen Haim bar H.
Yisrael *b[en] ha-rav m[orenu] ha-r[av] r[abi]* Aaron Frenkel sz"l
Yosa Leib ben *k[avod] ha[rav] b[en] ha-r[av] r[abi]* [?], scribe
Abraham bar D. Cohen
Isar Pollak

[fol. 47r]
It was brought forward, since R. Eli[as] bar L[eib] Buki and also R. Yeshayi[a] Segal obliged themselves to obtain funds on 4 ½ percent interest, they were given time until today; but when we sent R. Leib, *shamash*, today to R. Eli[as] in the name of the community; from him he received his answer that after the arrival of today's mounted mail from Berlin he has not yet received a satisfying answer to the two letters that he wrote to Berlin regarding these assets. But he still expects another letter around noon per enclosure and we should return around noon; R. Leib, *shamash*, asked him again at noon, and his answer was that he has not received an answer. The suggestion of R. Yeshayia Segal was to mortgage the synagogue, but it has been rejected unanimously by

all the above mentioned attending individuals since it would be against the honor of the community to mortgage the synagogue.
R. Yisrael Frenkel Segal suggested to obtain [money] from the *Assistenzrat* advocate Dames; today, however, this advocate told the *parnasi[m] m[orenu] ve[rabenu] ha-r[av] r[avi]* Mori and R. Herz Ber that he first needs to inquire with the university; now according to everybody's opinion the assembly of exceptional individuals realizes that all suggestions are fruitless
[fol. 47v]
And since the *p[arnas] ve-m[anhig] mo[renu] ha[rav]* Mori Cohen and p*[arnas] ve-m[anhig] k[avod] ha[rav]* Herz Ber rightfully demand their payment, because they need it; therefore we decided to take out a loan of 1,900 Reichsthaler from the accountant Wisenbrig, on the conditions of six years, with a half a year period of cancelation on a bill of exchange; and we have no doubts that all members of the community, even if they are not at the meeting, will sign; made Wednesday, *ch[ol] ha-m[oed]* Pessach [5]542 [April 3, 1782]

Mori Cohen Herz Halberstadt Herz Ber Naftali Herz Cohen
Zanwil bar Leib z"l Pinhas Cohen *ha-k[atsin]* David bar L[eib] Kunitz
[?] bar P. Abraham bar M. Frenkel
Yosef bar P. Leib bar M[arcus] Cohen Isar Pollak
Herz F"d Yisrael Frenkel Aron Cohen
Liman bar Sh. Aron bar Yosef
Yuda Leib ben *b[en] ha-r[av] r[abi]* Izaak Wolf Openheim
Haim bar H. *ha-k[atsin]* Mordekhai bar Y. Karfl(?)
Abraham Cohen Eli bar D[avid] Buko
Avril bar Y. ha-kadosh z"l

[fol. 48v]
Today, Thursday *ch[ol] ha-m[oed]* Pessach [5]542 [April 4, 1782] after all members of the community have decided to take out a loan of the amount of 1,900 Reichsthaler, namely 1,500 Reichsthaler in F[riedrich] d['or] and 400 Reichsthaler *Courant*, from the accountant Wisenbrig, we immediately transferred it to the *alufi[m] gobai[m] ha[kakham] ha[gadol] k[avod] ha[rav]* Abraham Cohen and *ha[hakham] ha[gadol] k[avod] ha[rav]* Yeshayia Segal and *ha[hakham] ha[gadol] k[avod] ha[rav]* Leib bar M[arcus] Cohen and have instructed them at the same time to pay the bill of exchange from R. Herz Rintel in Hamburg, which was in the hands of the *p[arnas] ve-m[anhig] mo[renu] ha[rav]* Mori Cohen over the amount of 3,200 mark banco according to the currency rate *a vista* [short term]letters;[15] at the same time to pay a bill of exchange of 300 Reichsthaler in Friedrich d'or to the *p[arnas] ve-m[anhig]* R. Herz Ber; and to submit both of the above mentioned bills of exchange torn to the files of the *kahal*, which also has been done today and which the *alufi[m]* will acknowledge
Mori Cohen Herz Ber

Endnotes

[1] Louis d'or is the term for a variety of French gold coins that were first introduced in 1640 by Louis XIII.

[2] The turn Courant or Kurant refers to currency money, i.e. money in full circulation, which market value is the value of the precious metal it contains.

[3] In June of 1766, the Jewish community of Frankfurt/Oder auctioned off eight seats in the men's and eight seats in the women's section of the synagogue among members of the community to raise money for a communal loan. The transactions are recorded in the logbook of the community.

[4] The *Akzise* (excise tax) was usually a tax on food items and refers here most likely to the so-called *pardon*, a consumption tax assessed mainly on kosher meat. It is unclear was the following addition "without giving" refers to.

[5] These payments toward the maintenance of a bolting cloth manufactory was a repeated measure used by the Prussian government to engage Jews and Jewish communities in the development of desirable manufactories. Prussian communities were regularly forced to finance and sometimes also to run manufactories.

[6] The interest rate is missing here.

[7] A Sola bill of exchange refers to a bill of which only one copy (Sola) was issued. This means the bill was probably not widely circulated as multiple copies (prima, secunda) were usually issued when there was a fear that a bill of exchange would not reach its payer. In the case of multiple copies, the first was often sent directly to the payer, while the second copy was circulated. Sometimes two copies were sent to the payer through different channels to ensure its arrival.

[8] *In solidum* means that all signing members of the community are jointly liable for the bill of exchange.

[9] In Frankfurt/Oder fairs took place annually in March (*Reminiscere Messe*), July (*Margarethen Messe*) and November (*Martini Messe*).

[10] Reference to the regular gatherings of representatives of the Jewish communities in Prussia.

[11] Mark banco was a coin of account (unlike currency money it was not circulated), which was used for credit operations and wholesale trade. It was used especially in Hamburg to keep account books at the Hamburg bank and generally was more stable than currency money.

[12] Although the logbook of the community does not contain detailed information on these 18 elected members of the community, this forum of 18 men (sometime enlarged to 32 members as in the following excerpt, fol. 22v) made major decisions regarding the Jewish community. It included members of different social groups within the community; members of the economic elite, however, held the majority.

[13] Friedrich d'or was a Prussian gold coin modeled after the French Louis d'or. It was

used from 1741 on and was nominally worth five silver Prussian Reichsthaler.

[14] For a 5 percent interest rate.

[15] *A vista* refers to short term letters.

Copyright © 2012 Early Modern Workshop

EARLY MODERN WORKSHOP: Jewish History Resources

Volume 7: Jewish Community and Identity in the Early Modern Period, 2010, Wesleyan University, Middletown, CT

פנקס קהילת פרנקפורט דאדר
Pinkas Kehilat Frankfurt de-Oder
1750s to 1793

Prepared by Cornelia Aust, University of Pennsylvania, USA

פנקס קהילת פרנקפורט דאדר (ספרית רמב"ם, תל אביב, MS 19)

[fol. 13v]

den 27t. July 1766
מן הקצין ר" וואלף אפענהיים קהל על ח"כ [חליפת כתב] גליהן גינומן ד" מאות ר"ט [רייכס טלר]
אונד מן פרקויפטה שטעט איזט ביצאלט ווארדן אן ר" יאסף סגל
ח"כ מן קהל בערלין אלף ר"ט ל"ד[1] דהיינו קוראנט[2] יום ו" כ"ד טבת תקכ"ז
1000 אלף ר"ט קוראנט
75 אשי"
24 רווחים פר ד" וחצי חדש מיט
דיא פיהרטה טערמין מן ערקויפטה שטעט איזט הקצין ר" ישראל
גובי איבר ליפרט ווארדן ע"י ר" זעליג שמש ווריבר מן ר" ישראל בר"ש
איין קוויטונג הבי

[fol. 15r]

ב"ה ט"ו

היום יום ג" כ"ז תשרי תקכ"ח לפ"ק התאספו אנחנו ח"מ [חתומים מעטה] אונ בפונדן הכרח גדול דש קהילתינו
מוז הלואה נעמין לצורכי קהילתינו דהיינו לשלם אקסיעס גם בלא נדן ובייטלטיכר
פאבריק ושארי צורכי הקהילה סך שני אלפים שני מאות ר"ט לבידארף דש קאפיטאל
[וענשים?] אין קהילתינו ה"ה הק" פוהר"ר יאקב כ"ץ בהאמבורג אל ארבעה שנים מיט [...][3] למאה
רווחיין בידו כ"ב מאות ר"ט ל"ד[4] ווירד איין גצויגען ע"י הק" מה"ו מורה ק"ץ וועלכר דש
מעות ליפערט [להגן בא?] ה"ה הר"ר ישראל בר"ש אונד דיזער זאל בידו כ"ב מאות
ר"ט כנהוג ברעכנין כה אנחנו ח"מ האבן לטובת קהילתינו אן ר" יאקב הנ"ל
סאלא[5] ח"כ אין סאלאדום אונטרשריבן אונד האבן [מזומן?] פר [ועון?] ר" יאקב
זיין קאפיטל ווידר פר לאנגן דאן זאל סך הלז נגבה ווערדן אנשי

קהילתינו חצי כפי נפשות וחצי כפי ערך אך בתחילה זה ביריד מרטינה
החל בחודש חשון תקכ"ח לפ"ק ווירד זיין אסיפות מדינה דאן זאלין פרעמדי
און פארטיישי לייט אויש מאכן באיזה אופן הנתינה הנ"ל דהיינו[6] אקסיעסי בלא נדן
ובייטלטוך פאבריק זאל נגבה ווערדן וכה יקום כמה דיזו און פארטיישן
ווערדן אויף מאכן ובא יהי עם רווחים וועלכי מיר דער קאפיטאל הנ"ל מוזן צאלין
באופן הלז נגבה ווערדן ואם דיא און פארטיישי יסכימו לגבות נתינה הנ"ל באופן אחר
להוסיף על כפי הערך ולפחות מן חצי כפי נפשות הנ"ל כה יהי וכה יקום

הק" פנחס כהן הק" יששכר ק"ה [קירכהיים] מרץ הק" ליב בוקא
אהרן בר"ש הק" זעליגמן קובלענץ הק" מורי כהן
הק" פייבש כהן הק" נפתלי הירץ ישראל בר"ש
וואלף אופינהיים הק" נפתלי הירץ הל"ש [הלברשטד] הק" שלומו בר"נ
אבריל בר"י הקדוש הק" דוד]קוניץ?] מרדכי כהן
יוסף שפיראר
הירץ בר"י ז"ל משה בר"א ברוך בר"] ? [ז"ל
הק" דוד בר ליב קוניץ צבי הירש ה"ש
הק" פייבש פרענק אברהם ברר סגל
הק" יוסף בהרר זעב וואלף יצ"ו
רעמע] ? [בר"? אהרן בר"פ הק" נפתלי הירץ רייז
הק" אהרן בר"נ יוסף בר פ" אלי" בוקא
איצק בוקא
קאפמן ר"ח פרענק
יונטן [...?]
הירש בר"ח ז"ל
אברהם בן כ"ה נפתלי הירץ יצ"ו מבית חלפג
בנימן בינש כ"ץ
הק" אייזק רייז

[fol. 15v]

מאחר שנזכר מעבר לדף דש מיר הבין מהקצין פו"מ
ר" יאקב שלעזינגר מהמבורג כ"ב מאות ר"ט אין ל"ד[7]
ח"כ על ארבעה שנים אויף גנומן וועגן לנתינה
והוצאות קהלתינו כנזכר מעבר לדף, דא
אבר ר" יאקב הנ"ל הח"כ אין ל"ד ניט וואלין אן
נעמין, אזו הבין מיר שטאט כ"ב מאות ר"ט
אין ל"ד, חמשה אלפים מארק באנקא[8] לח"כ
מהקצין הנ"ל על ארבעה שנים אויף גנומן, אונד
זול פה לר" ישראל גובאי [מוסח?] גוועזין, וועלכש
ער בחשבונו פאר רעכנין זאל, פ"פ דא" יום ב"
יוד חשוון תקכ"ח ל[פ"ק] הק" ליב בוקא
הק" פנחס כהן הק" מורי כהן

אהרן בר"ש
פייבש כהן

על חמשה אלפים מארק באנקא שנזכרו לעיל, וועלכי קהל שהיו לפנינו
אויף גנומן לצרכי הקהלה מן פו"מ הק" כ"ה יאקב כ"ץ בהמבורג, שלמנו לפני
שני שנים, שני אלפי" שבעה מאות מארק באנקא, ונשתמתכו שני אלפי" שלשה
מאות מארק באנקא, שאנו עדין חייבים לשלם להק" פו"מ כ"ה יאקב כ"ץ בה"ב
הנ"ל, ווארויף מיר איין נייען ח"כ גיגעבין על שני שנים, אונד דא דער זעלבי
ח"כ עכשיו פעלליג איזט, דא איזט דער זעלבי פרנייערט גווארדן, ודיזן כתחלת
גבייט המעות שנגבה חצי לפי ערך וחצי לפי נפשות, הח"כ הנ"ל איזט
גמאכט ווארדן למספרם d. 1ten Novbr. 1771 היום ה" טבת תקל"ב ל[פ"ק]

[fol. 20r]

ד"

בהתאספו ח"י אנשים דקהלתינו יצ"ו אודות הח"כ אונטיר שרייבין
להבוך האלטיר וויזענבורג מן אלף ר"ט לוידאהר – rt 1000
צו ביצאלין להק" ר" יאקב שלעזינגר בהמבורג rt 2200
באנקא זא הבין מיר ח"מ הכל אונטיר שריבען הח"כ
אוישר הנהל חש" אחרי הק" ר" אברהם ור" פנחס בר יאסף
סגל אונד הבין ניט וואלין חתמנין הח"כ הנ"ל ע"כ
הבין הנהל חש" ואחר הנ"ל גיסאהן נגד התקנה
כמבואר בפנקס גדול תקנה י" ע"כ ווירדין הנהל
חש" אחר הנ"ל פר מורדים אן גיזעהן אונד קומין לויט
תקנה כל ימיו לשום התמונת אכן ווייליין זולכש דש
ערשטי מאל איזט הבין אנחנו ח"ו [...?]שפירט וואן
הנהל חש" ואחר הנ"ל כל אחד ביצאלט חמישה ר"ט
קנס חצי לאדונינו המלך יר"ה וחצי לצדקה קוסין הנהל
חש" ואחר הנ"ל עם קנס זה אב זולטין ויא אבר
בפעם אחרת ווידר איין מאהל מסרב זיין אונד
התקנה הנ"ל בלייבט זולכש לויט התקנה
הנ"ל פ"פ דאדר אור ליום ב" י"ב מנחם תקל"ה לפ"ק

אהרן בר"ש הק" מורי כ"ץ הירץ הל"ש [הלברשטד]
אבריל בר"י הקדוש ז"ל הק" אלי" בר"ל בוקא הק" יוזפה בוקא
אברהם בר"מ סגל נפתלי הירץ רייז
אברהם בר"י כהן

[fol. 22v]

[...]

בהתאספו ל"ב אנשים הבין וויר לצורכי קהלתינו אויף גנומן מהקצין ר" הירץ
בער שלושה מאות ר"ט אין פ"ד[9] וועלכי וויר צו פאר אן בוך הלטיר
וויזענבערג שולדיג וואהרין, אונד זאלכש דא דורך גטילגט לרשמי"
באות על החתומים פ"פ יום ה" ויו אדר ראשון תקל"זין לפ"ק
הירץ ה"ש [הלברשטד] הירץ בער אלי" בר ליב בוקא

[...]

[fol. 23r]

כ"ג

בהתאספו ח"י אנשים הבין וויר ח"מ לצורכי קהילתינו אויף גינומין
מן יתמי" של המנוח ר" פייבש כ"ץ זצ"ל אן דיא אורדיר
האפטרופס נ"ל פ"ו הקצין כ"ה הירץ בער שני מאות
וחמשים ר"ט אין פ"ד[10] זאגי צוואי הונדירט אונד פונפציג
רייכש טאליר אין פ"ד אַ ה" ר"ט וועלכש וויר אב ביצאלין לבעגינין
רמענשטיר ווייש[11] וועלכש וויר שוין לענגשט להאדון ווייש
חייב גיוועזין זינד אונד אן יעטצא להנ"ל ביצאלין
ואנחנו ח"מ הבין איין ח"כ אין זולידום גיגעבין לפ"ו הק"
ר" הירץ הנ"ל פפ דאדר יום ב" י"ג אייר תקל"ז לפ"ק

הק" מורי כ"ץ מפפ דאדר הירץ הלברשטד הירץ בער
הירש בר"ח ז"ל
אלי" בוקא
זנוויל בר"ל ז"ל
הק" דוד בר ליב קוניץ
הק" יוזפא בוקא
מורדכי כהן
ישעי" סגל
לימן כהן
ישראל בהר"ב מוהר"ר אהרן פרענקל
אייזק רייז
מנאחם בר"י כהן

אויבגש קאפיטאל איזט אן ר" בינש בן המנוח כמו"ה פייבש כהן ז"ל ע"י האלופי" גובים בצלט
ווארדן. הח"כ קרוע וואו אונש אויך דער ריכטגר עמפפאנג מן ר" בינש אויף דער
אום שטעהנדי זייטש דעם וועקסל קוועטיהרט איזט אונטרן – 20. Febr 1781
בפינדט זיך אין אקטאהן הקהל – No 144

מורי כהן הירץ הל"ש [הלברשטד] הירץ בער זנוויל בהרר ליב ז"ל

[fol. 46v]

אור ליום ה" י"ג ניסן תקמ"ב התאספו האלופי" פו"מ קהלה בצירוף
ח"י אנשים, איזט פאהר גטראגן ווארדן, מאחר הקצין פו"מ
מו"ה מורי כהן האט דיא rthl 3200 וועלכי ער אצל קהל
שטיהן האט אויף גיקנדעגט, דעס גלייכן הקצין פו"מ
כ"ה הירץ בער האט אויף גיקנדעגט איין קאפיטאהל
פון rt 300 , דיזוש געלד וואלטי קהל אויף נעמין
אצל בוך האלטער וויזענבערג אליין אצל ח"י אנשי"
הבן זיך בפונדן הק" כ"ה אלי" בר"ל בוקי, והקצין
ג"ה כ"ה ישעי" סגל, זעלבגי זאגן זיא גלויבן
דיזה קאפיטאהלן א : 4 ½ pC פר שאפן, אנשטאט
דאש דען בוך האלטר וויזנבריג 5 pC: גיגעבן ווערדן
מוז, נאך גוט איבר ליגען אבר האט ר" ישראל פרענקל פאהר גטראגן
איין קאפטיאהל צו פר שאפן פון 4000 rtא
פיר אונד האלב פראצענט על הבית, איזט רעזלפיהרט
ווארדן מאן זאל דעס קאפיטאל פון 4000 rt אויף
נעמן, דא פון על הבית האפטענדי 2450 rt בצאהלן
מיט דען איבריגנש אונד מקאסי של קהל הק" פו"מ מו"ה מורי כהן
בפרידגען, צו גלייך געבן ח"י אנשי" פול מאכט לקהל דיזוש צו
בווערקשטעליגן, אונד צור ניטגי צייט גהעריג צו אונטר שרייבן

מורי כהן הירץ בער

הק" דוד בר ליב קוניץ ישעי" סגל
הק" אלי" בר ליב בוקי ז"ל פנחס הלוי הורוויץ
הק" אברהם הלוי הורוויץ
לימן כהן חיים בר"ה
ישראל בהרב מהר"ר אהרן פרענקל זצ"ל
יוזא ליב בן כה בהר"ר [...?] סופר
אברהם בר"ד כהן
איסר פאללאק

[fol. 47r]

מ"ז

[...]

איזט פאהר גטראגן ווארדן, דא ר" אלי" בר"ל בוקי זיך אובליגרט וגם ר" ישעי" סגל
זיך אובליגיהרט הבן, אַ 4 ½ pC געלדר צו שאפן, איזט איהנן עד היום טערמאניהרט
ווארדן, דא אבר כהיום צו נאמן הקהלה ר" ליב שמש לר" אלי" וויר גשיקט הבן

ממון תשובתו אויף דיא צוויא בריבן וועלכי ער וועגן דיזה קאפיטאלן
לברלין גשריבן צו פר נעמין, נאך אן קומנדי היינטיגי רייטנדי פאשט
מברלין האט ער משיב גוועזן ער האט נאך קיין הינלענגליכי אנטוואהרט
דאך אבר וויל ער געגן 12 אוהר נאך איינן בריב פ" אינשלוס פר מוטן
איזט, מאן זאל אום 12 אוהר ווידר אן פראגן, אום 12 אוהר איזט ע"י
ר" ליב שמש עוד פעם אן גפראגט אצלו גווארדן, ותשובתו ער האט
כהיום קיין תשובה בקומן, דער פאהר שלאק מן ר" ישעי" סגל
וואהר הבה"כנ דא בייא צו פר פפענדן, עש איזט אבר
פון אלי אויבן במעלדטי ערשינענדע איינשטימונג גבליבן
דאש זאלכש קיין כבוד הקהלה, הבה"כנ צו פר פפענדן.

פאהר שלאק מן ר" ישראל פרענקל סגל וואהר בייא דען
אסיסטאנץ ראהט אדוויקאט דאַמעס צו פרשאפן
דיזר אדפיקאט אבר האט כהיום בפני פרנסי" מוהרר מורי
ור" הירץ בער אויש גזאגט, דאש ער ערשט דא איבר אצל
אונעווערשטעט אן פראג טוהן מוז, דא נון נאך אלין
אנשים אנזעהן נאך, אסיפה יחידה סגולה זעלבגטן
איין זעהן, דאש אלי דיא פאהר שלעק פרוכט לאז זיין
[fol. 47v]
אונד דא פו"מ מו"ה מורי כהן, ופו"מ כ"ה הירץ בער איהרי בצאהלונג
בילעך פר לנגן, ווייל זיא זולכש הבן מוזן, מיט הין רעזלופיהרט הבן
דיא rt 1900 אצל אדון בוך האלטר וויזען בריג אויף
צו נעמין, אויף קונדעציאהן על ששה שנים, מיט חצי שנה
פאהר הערא אויף קינדיגונג אויף איין וועקסל אויף צו נעמן
אונד צווייפלין ניכט דש כל בני קהלתינו אויב שונד ניכט אצל אסיפה
זו בפינדן זיך אונטר שרייבן ווערדן, נעשה יום ד" חה"מ פסח תקמ"ב

מורי כהן הירץ הלברשטאט הירץ בער נפתלי הירץ כהן
זנוויל בר ליב ז"ל פנחס כהן הק" דוד בר"ל קוניץ
[...?] בר"פ אברהם בר"מ פרענקל
יוסף בר"פ ליב בר"מ כהן איסר פאללאק
הירץ פ"ד ישראל פרענקל אהרן כהן
לימן בר"ש אהרן בר יוסף
יודא ליב בן בהרר אייזק וואלף אופנהיים
חיים בר"ה הק" מרדכי בר"י קרפל[?]
אברהם כהן אלי בר"ד בוקא
אבריל בר"י הקדוש ז"ל

[...]

[fol. 48v]

כהיום יום דלמטה ה" חה"מ של פסח תקמ"ב, נאך דעם דאש מכל בני קהלתינו
רעזלופיהרט ווארדן איין קאפיטאל אצל אדון בוך האלטר וויזען בריג
אויף צו נעמן דיא סומא פון rt 1900 נעהמליך rt 1500 אין פ"ד[12]
אונד rt 400 קוראנט, זאלכש הבן וויר זוא גלייך להאלופי" גובי"
ה"ה כ"ה אברהם כהן וה"ה כ"ה ישעי" סגל וה"ה כ"ה ליב בר"מ כהן איבר ליפרט
אונד זיא צו גלייך אורדרע גיגעבן ח"כ מן ר" הירץ רינטל בהמבנרג
שהי" ביד פו"מ מו"ה מורי כהן מסך mark 3200 באנקו לפי הקורש
<u>א</u> וויסטא[13] בריבען צו בצאהלין, דעם גלייכן איין ח"כ מסך rt 300
אין פרידריכש דאהר לפו"מ ר" הירץ בער צו בצאהלין, אונד שני ח"כ הנ"ל
קרוע אין אקטאהן של קהל צו ליפרען, וועלכש אויך כהיום גשעהן איזט
וואו איבר האלופי" היא דורך קוועטיהרט ווערדן

מורי כהן הירץ בער

[...]

Archive: Maimonides Library Tel Aviv, MS 19

Endnotes

[1] Louis d'or
[2] Courant
[3] The interest rate is missing here.
[4] Louis d'or
[5] Sola
[6] Word added above the line.
[7] Louis d'or
[8] Mark banco
[9] Friedrich d'or
[10] Friedrich d'or
[11] The scribe probably made a mistake here by writing the name Weiss that appears again at the end of the line, while the word for fair is missing.
[12] Friedrich d'or
[13] à vista

Copyright © 2012 Early Modern Workshop